

RS § 152 Budget 2024-2026

Ärendenummer: RS 2023/7

Paragraf föregående instans: AU § 142

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Planeringsförutsättningar för driftsbudget 2024 fastställs.
- Investeringsbudget 2024-2025 med plan 2026-2028 fastställs.
- Tekniska nämnden får i uppdrag att återkomma senast 21 augusti med förslag till fördelning av budget per nämnd för höjda internhyror samt försörjningsavdelningens höjda priser.
- Personalkostnadskompensationen fördelas med ett generellt påslag till samtliga nämnder.
- Samtliga nämnder får i uppdrag att ta fram en process för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten. Uppdraget ska återrapporteras till regionstyrelsen i mars 2024.
- Regionstyrelsen, Tekniska nämnden och Miljö- och byggnämnden får i uppdrag att se över Region Gotlands process och för direktanvisning av mark för andra upplåtelseformer än hyresrätter. Återrapportering sker till regionstyrelsen i oktober.

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att ta fram nya riktlinjer för god ekonomisk hushållning. De nya riktlinjerna ska bland annat innehålla nya finansiella mål.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomföra en långsiktig finansiell analys.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att se över riktlinjerna för investeringsprocessen.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att återkomma till regionstyrelsen 27 september med förslag till ramjustering för nämnderna till följd av höjd internränta samt prisförändringar för resultatenheter inom teknikförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen.
- Kalkylutrymme för priskompensation ska uppgå till 55 mnkr per år i resultatplanen.
- Kalkylutrymmet för personalkostnadskompensation ska vara 130 mnkr 2025 och därefter öka med 5 mnkr per år.
- Redovisningen av uppdraget att titta på olika alternativ för att hantera kommande års ansträngda läge godkänns. (RS 2023-02-22, § 72)
- Redovisningen av uppdraget att se över de olika posterna i plankalkylen godkänns. (RS 2022-05-24, § 173)

- Redovisningen av uppdraget att slutrapportera effekterna av åtgärder som genomförts med utgångspunkt i effektiviseringsprogrammet godkänns. (RS 2022-05-24 § 178)
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att ta fram plan för information kring Region Gotlands utmaning att som landets enda ö-region och minsta sjukvårdsregion klara hantera sjukvården framgent - särskilt i relation till beredskapsläget.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att i samverkan med samtliga förvaltningar ta fram plan som möjliggör att ta större kliv i digitalisering och automatisering i syfte att minska behov av arbetskraft.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomlysna arbetssätt för och ta fram en ny rutin för hur arbeta med medborgarförslag kan bli mer effektivt och strukturerat.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att utreda införande av förmånscyklar.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att återkomma med plan för hur samordning mellan regionala utvecklingsuppdraget och det kommunala uppdraget ska stärkas för ökad effektivitet och genomförandekraft.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att utreda hur olika boendeformer för äldre kan minska behovet av omsorgsinsatser inom Region Gotland.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att utreda instegsboenden/tillfälliga boenden för nyrekryterade medarbetare i Region Gotland och/eller i samverkan med andra som delar behovet.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att tillsammans med teknikförvaltningen se över processen för investeringsbudgetering i syfte att åstadkomma en robust process där både prioriterat behov, tillgång till driftmedel och tillgänglig kapacitet formar en realistisk budget. Uppdraget skall också innefatta bedömning om vilka fördelar en regiongemensam projekthantering skulle kunna innebära avseende organisation, systemstöd och principer för styrning, prioritering och uppföljning.
- Regionstyrelseförvaltningen ska tillsammans med teknikförvaltningen ta om hand erfarenheter av Sommarserviceutredningen och göra gemensam plan kring hantering av det analys visar.

Sammanfattning

Samtliga partier har ställt sig bakom upprättat budgetförslag som ger nämnderna planeringsunderlag inför 2024. Slutligt beslut om budgetramar ska fattas av regionfullmäktige i november.

Region Gotland befinner sig, liksom de flesta regioner och kommuner i ett exceptionellt ekonomiskt läge. Den höga inflationen har bland annat medfört kraftigt höjda pensionskostnader både år 2023 och 2024 för att sedan, enligt nu tillgängliga prognoser, hamna på en mer normal nivå 2025 och framåt. Den finansiella ställningen för regionen var vid bokslutsdagen 2022-12-31 stark.

Enligt kommunallagen ska budgeten alltid upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras enstaka år i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv kan tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl är till exempel stark finansiell ställning.

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Det fleråriga perspektivet är viktigare än det enskilda räkenskapsåret. Att i verksamheten genomföra kraftiga nedskärningar 2024 för att sedan växla upp igen innebär stora negativa konsekvenser för verksamheterna men även för invånarna. Det är inte god ekonomisk hushållning att bromsa så kraftigt som det skulle behövas för att upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Därför är bedömningen att det budgeterade resultatet kommer att behöva bli negativt 2024 om inte staten skjuter till kraftigt höjda statsbidrag. Att budgetera med ett underskott innebär ett avsteg från Region Gotlands policy för ekonomistyrning.

Skatteintäkterna i det nu upprättade budgetförslaget är beräknade enligt prognos från 27 april 2023 och hänsyn har tagits till övriga kända förändringar i finansförvaltningen. Pensionskostnaderna är beräknade enligt den senaste prognosen från mars 2023 av regionens pensionsadministratör Skandia. Ingen utdelning från GEAB har budgeterats för perioden 2024-2026. Reavinster och exploateringsvinster har upptagits med 10 mnkr var per år, dvs totalt 20 mnkr per år.

I budgetförslaget finns en generell personalkostnadskompensation på 133,5 mnkr. Resursfördelningsmodellerna har beaktats samtliga år och utgår från befolkningsprognosen från mars 2023. För 2024 innebär det en ramökning med totalt 96 mnkr. I det upprättade budgetförslaget finns ett effektiviseringskrav på nämnderna på 52 mnkr. Ramtillskott för interna prisökningar och externa avtal har beräknats till 93 mnkr. Inga andra ramtillskott till nämnderna har föreslagits just nu.

Det budgeterade resultatet för 2024 beräknas efter dessa justeringar att uppgå till minus 135 mnkr.

Investeringsbudgeten uppgår 2024 till totalt 739 mnkr varav investeringar i skattefinansierad verksamhet till 577 mnkr inklusive strategiska investeringar. 2025 uppgår investeringsbudgeten till totalt till 881 mnkr varav investeringar i skattefinansierad verksamhet till 628 mnkr.

Bedömning

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt och ett verksamhetsperspektiv. Det fleråriga perspektivet är viktigare än det enskilda räkenskapsåret.

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat.

Verksamhetsperspektivet tar sikte på regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Det bedöms inte som möjligt att klara stora kostnadsökningar för pensioner utan att det får stora negativa effekter för verksamheten och invånarna.

Enligt kommunallagen ska budgeten alltid upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl kan exempelvis vara om man har en stark finansiell ställning eller om man haft omstruktureringskostnader av engångskaraktär eller andra skäl som kan försvaras med ett mycket väl motiverat resonemang om god ekonomisk hushållning.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att regionens finansiella ställning är stark. Det egna kapitalet täcker hela pensionsförpliktelsen, de likvida medlen uppgick på balansdagen 2022-12-31 till 401 mnkr, pensionsmedlen till 456 mnkr och låneskulden är förhållandevis låg och uppgår till 385 mnkr. Det finns också 364 mnkr avsatta i resultatutjämningsreserven.

De kraftigt ökade pensionskostnaderna bedöms vara av tillfällig karaktär och inte en permanent högre kostnadsnivå som regionen långsiktigt behöver anpassa sig till. Dessa kostnadsökningar har inte heller någon likviditetspåverkan. Att i verksamheten tillfälligt behöva genomföra nedskärningar 2023 och 2024 för att sedan växla upp igen innebär stora negativa konsekvenser för verksamheten men även för invånarna. Förutom minskat utbud, som är förenat med risker på kort sikt, kan en tillfällig neddragning även leda till mer långtgående konsekvenser, exempelvis inom kompetensförsörjningen där det redan idag finns utmaningar.

Det är dock viktigt att poängtera att nämnderna med det här förslaget får tydliga planeringsförutsättningar för 2024. Om det sker en plötslig förändring i svensk ekonomi eller om staten skjuter till ytterligare statsbidrag så att intäkterna för Region Gotland ökar finns möjlighet att justera nämndernas ramar i samband med budgetavstämningen i oktober.

I arbetsutskottet föreslogs att investeringsbudget 2024-2025 och investeringsplan 2026-2028 fastställs och att övriga delar i ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Ärendets behandling under mötet

Meit Fohlin (S) yrkar att beslutspunkt 1 ändras från driftbudget 2024 fastställs till planeringsförutsättningar för driftsbudget 2024 fastställs.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och eget ändringsyrkande och finner att det bifalls.

Sammanfattning av driftbudget 2024 (mnkr)

Personalkostnadskompensation	133,5 mnkr
Resursfördelningsmodeller	96 mnkr
Interna priser och externa avtal	93 mnkr
Ramtillskott	0
Tidigare beslut om ramtillskott	2 mnkr
Effektivisering enligt plan	- 52 mnkr
Summa ramutökning, 4,4 %	273 mnkr

Investeringsbudget 2024-2025 (mnkr)

	2024	2025
Regionstyrelsen (regionstyrelseförvaltningen)		
- Investeringspott	6,0	6,0
- Lokalinvesteringar, kök	10,0	10,0
- IT-investeringar	32,0	37,0
- Minnesmärke Almedalen	1,0	
<i>Strategiska investeringar</i>		
- Badhus	60,0	140,0
Räddningstjänsten		
- Investeringspott	8,0	8,0
Miljö- och byggnämnden (samhällsbyggnadsförvaltningen)		
- Investeringspott	0,5	0,5

Tekniska nämnden (teknikförvaltningen) (Skattefinansierad verksamhet)		
- Investeringspott	10,0	10,0
- Mark- och stadsmiljö, gator & vägar	30,0	30,0
- Belysning Visby innerstad		14,0
- Upprustning och åtgärder Norderstrand/Kruttornet		11,2
- Obligatorisk ventilationskontroll	15,0	15,0
- Investeringar fastighetsägaransvar	70,0	70,0
- Utveckling av fastigheter	0,5	0,5
- Solceller på fastigheter	5,0	5,0
- Utbyte av lysrör och armaturer till LED	20,0	20,0
- Ställverk Visby lasarett	6,0	
- Reservkraft och ställverk Korpen särskilt projekt	19,0	31,0
- Hamnverksamhet	4,0	8,0
Summa investeringar skattefinansierad verksamhet	179,5	214,7
Investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet		
- VA-verksamhet	75,0	75,0
- Visby vattenförsörjning	50,0	133,0
- Avfallsverksamhet	8,0	33,0
- Linjehamn	9,4	8,0
- Ombyggnad fenderverk FL 7	19,8	
- Ombyggnad hamnterminal	0	4,0
Summa investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet	162,2	253,0
Barn- och utbildningsnämnden (utbildnings- och arbetslivsförvaltningen)		
- Investeringspott	15,0	15,0

- Lokalinvesteringar förskola	20,0	40,0
- Lokalinvesteringar grundskola, anpassad skola	4,0	4,0
- Alléskolan	47,0	
- Möbler Alléskolan	2,5	
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (utbildnings- och arbetslivsförvaltningen)		
- Investeringspott	5,5	5,5
- Lokalinvesteringar vuxenutbildning	5,0	
Socialnämnden (socialförvaltningen)		
- Investeringspott	8,0	8,0
- Äldreboende Klintehamn	70,0	65,0
Hälso- och sjukvårdsnämnden (hälso- och sjukvårdsförvaltningen)		
- Investeringspott	40,0	40,0
- Lokalinvesteringar	20,0	20,0
- Gasarmer och pendlar	4,0	
- Patientkallelsesystem	27,0	
- Angiografiutrustning	7,0	
- Datortomograf DT	14,0	
- Infusionspumpar	5,0	
Total investeringsbudget	739,2	880,7
varav skattefinansierad verksamhet	517,0	487,7
varav avgiftsfinansierad verksamhet	162,2	253,0
varav strategiska investeringar	60,0	140,0

Meit Fohlin (S) yrkar på följande förslag på uppdrag:

Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att ta fram plan för information kring Region Gotlands utmaning att som landets enda ö-region och minsta sjukvårdsregion klara hantera sjukvården framgent - särskilt i relation till beredskapsläget.

Regionstyrelsen, tekniska nämnden och miljö- och byggnämnden får i uppdrag att se över Region Gotlands process och för direktanvisning av mark för andra upplåtelseformer än hyresrätter. Åtterrapporering sker till regionstyrelsen i oktober.

Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att i samverkan med samtliga förvaltningar ta fram plan som möjliggör att ta större kliv i digitalisering och automatisering i syfte att minska behov av arbetskraft.

Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomlysa arbetssätt för och ta fram en ny rutin för hur arbeta med medborgarförslag kan bli mer effektivt och strukturerat.

Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att utreda införande av förmånscyklar.

Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att återkomma med plan för hur samordning mellan regionala utvecklingsuppdraget och det kommunala uppdraget ska stärkas för ökad effektivitet och genomförandekraft.

Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att utreda hur olika boendeformer för äldre kan minska behovet av omsorgsinsatser inom Region Gotland.

Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att utreda instegsboenden/tillfälliga boenden för nyrekryterade medarbetare i Region Gotland och/eller i samverkan med andra som delar behovet.

Regionstyrelseförvaltningen får tillsammans med teknikförvaltningen i uppdrag att ta om hand erfarenheter av Sommarserviceutredningen och göra gemensam plan kring hantering av det analys visar.

Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att tillsammans med teknikförvaltningen se över processen för investeringsbudgetering i syfte att åstadkomma en robust process där både prioriterat behov, tillgång till driftmedel och tillgänglig kapacitet formar en realistisk budget. Uppdraget skall också innefatta bedömning om vilka fördelar en regiongemensam projekthantering skulle kunna innebära avseende organisation, systemstöd och principer för styrning, prioritering och uppföljning. *Ett uppdrag som gemensamt framarbetas på sammanträdet av Centerpartiets och Socialdemokraternas representanter.*

Eva Nypelius (C) yrkar bifall till två av Meit Fohlin (S) förslag på uppdrag:

Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att tillsammans med teknikförvaltningen se över processen för investeringsbudgetering.

Regionstyrelseförvaltningen och teknikförvaltningen får i uppdrag att ta hand om erfarenheter av sommarserviceutredningen.

Eva Nypelius (C) yrkar avslag på 3 av Meit Fohlin (S) uppdragsyrkanden

Regionstyrelseförvaltningen ska utreda införande av förmånscyklar.

Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att återkomma med plan för hur samordning mellan regionala utvecklingsuppdraget och det kommunala uppdraget ska stärkas för ökad effektivitet och genomförandekraft.

Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att utreda hur boenden för äldre kan minska behovet av omsorgsinsatser.

Johan Malmros (C) yrkar på följande uppdrag:

Kraftsamla på kompetensutveckling

De insatser som hittills har genomförts med införande av läkemedelsautomater och digital natttillsyn inom hemtjänsten visar på att det finns stora effekter att hämta, då personal kan frigöras till att ge vård och omsorg där den mänskliga kontakten verkligen behövs. Dels ger det en frihetskänsla att inte behöva sitta och vänta på att någon ska komma och ge medicin. Det ger även större säkerhet och spårbarhet av vilka läkemedel som har tagits. Den digitala natttillsynen ger liknande effekter, då tidskrävande besök kan undvikas, vilket också innebär att man slipper besök mitt i natten som stör nattsömnen.

Förslag: Regionstyrelsen får i uppdrag att samverka med övriga nämnder att till budgetavstämningen 2023 återkomma med prioriterade grupper, förslag på upplägg samt finansiering för ett utbildningslyft och därmed kvalitetssäkring av regionens verksamhet.

Regiongemensam projekthantering

En stor del av Region Gotlands verksamhet drivs i projektform. För några år sedan infördes en projektmodell för att höja organisationens förmåga att driva enskilda projekt, men det är inte tillräckligt för att kunna prioritera och överblicka alla projekt. Med en projektportfölj omfattande 5 miljarder och hundratals projekt över en femårsperiod är en god kontroll och översikt över projekten avgörande för att kunna fatta initierade och väl avvägda beslut när projektportföljen ska balanseras och prioriteras. Projekt som startas måste vara säkrade gällande både resurser att driva projekten, investerings- och driftsmedel och inte minst att projektets ger tillräcklig nytta för medborgare.

Förslag: Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att till budgetavstämningen 2023 ta fram ett förslag på hur en regiongemensam projektportföljshantering kan utformas med avseende på:

- Organisation
- Systemstöd
- Principer för styrning, prioritering och uppföljning
- Uppdrag digitalisering av äldreomsorg

De insatser som hittills har genomförts med införande av läkemedelsautomater och digital natttillsyn inom hemtjänsten visar på att det finns stora effekter att hämta, då personal kan frigöras till att ge vård och omsorg där den mänskliga kontakten verkligen behövs. Dels ger det en frihetskänsla att inte behöva sitta och vänta på att någon ska komma och ge medicin. Det ger även större säkerhet och spårbarhet av vilka läkemedel som har tagits. Den digitala natttillsynen ger liknande effekter, då tidskrävande besök kan undvikas, vilket också innebär att man slipper besök mitt i natten som stör nattsömnerna.

Förslag: Socialnämnden får i uppdrag att återkomma med plan till budgetavstämningen 2023 för breddinförande av läkemedelsautomater på särskilda boenden och inom hemtjänsten och digital natttillsyn inom hemtjänsten som ska omfatta alla brukare där det är möjligt och lämpligt. Planen ska innehålla tidsplan, bedömning av effekter samt investeringsbehov.

Uppdrag digitala vägar till Vård

Region Gotland har i mars öppnat upp för möjligheten att söka vård digitalt på 1177. Där kan man logga in med e-legitimation och få hjälp med vanliga besvär som feber, urinvägsbesvär eller ont i ryggen. Det är bra att det nu är möjligt. Om man behöver regelbunden eller återkommande kontakt med vården ska man dock kontakta den vårdcentral där man är listad. Och då finns det ingen digital tjänst, utan man får använda telefonen och med hjälp av knappval få en tid när man blir uppringd, om det finns tider kvar den dagen. Med digitala verktyg skulle patienter själva kunna välja bland lediga tider för exempelvis rådgivning över telefon, besök, provtagning eller återbesök. Centerpartiet anser att det är hög tid att införa digitala vägar in på våra vårdcentraler och specialistmottagningar.

Förslag: Hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att till budgetavstämningen återkomma med en tidplan och förslag på finansiering av digitala vägar till Region Gotlands sjukvård.

Oscar Lindster (S) yrkar med instämmande från Filip Reinhag (S) avslag på Johan Malmros förslag till uppdrag.

Ordförande ställer proposition på egna uppdragsyrkanden och finner att samtliga bifalls.

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros (C) uppdragsyrkanden och finner att de avslås.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-23

Skickas till

Samtliga nämnder